

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

Regionale inbedding van de Ad gelet op 'doelmatigheid' en 'accreditatie': Regionale Werkveldcommissie Ad (RWA) is cruciaal !

Inleiding

Alom wordt de opkomst van de Ad als zelfstandige opleiding geprezen. Het is volgens de overheid een effectief antwoord op de vraag naar een sterke relevantie van hbo-opleidingen voor de arbeidsmarkt. Ook bij de accreditatie legt men daar de nadruk op. Tevens is te merken bij de regeling voor de doelmatigheid van Ad-opleidingen dat de CDHO toch aan de regionale inbedding de voorkeur kan geven, ook als het landelijk niet goed gaat met de voorspellingen voor de Bachelor. Als valt te bewijzen dat in een regio de Ad een duidelijk positiever effect heeft dan bij opleidingen in de rest van het land, is het soms 'kat in het bakkie'.

Mooi werk dus. Een reden temeer om als hogeschool de banden met het regionale werkveld aan te halen. Ad-opleidingen zijn daarbij een prima middel, als tweejarige trajecten richting een volwaardig hbo-diploma voor alle doelgroepen. Die inspanning zal zich op alle fronten gaan uitbetalen, voor de opleiding en de studenten.

Elke hogeschool kan hiervoor een beleid en daaraan te koppelen aanpak opzetten dan wel verder vormgeven. Een Regionaal Associate College (RAC) heeft daarbij een streepje voor, wetende dat er een eenduidig beleid voor de Ad's is, onder aanvoering van het management ervan. We geven in dit nummer een aantal algemene voorzetten voor de insteek opeen regionale samenwerking tussen de Ad's en het werkveld.

Uitgangspunt

Het hbo wordt geacht een stevige band te hebben met het werkveld, vooral regionaal en op het niveau van een opleiding. Opmerkelijk genoeg wordt in de regelgeving weinig gezegd over de wijze waarop hieraan invulling wordt gegeven. Het wordt aan de hogescholen overgelaten, met medeneming van de volgende passages uit de WHW: "*Hoger beroepsopleiding: onderwijs dat is gericht op de overdracht van theoretische kennis en op de ontwikkeling van vaardigheden in nauwe aansluiting op de beroepspraktijk.*" En "*Hogescholen zijn gericht op het verzorgen van hoger beroepsopleiding. Zij verrichten ontwerp- en ontwikkelactiviteiten of onderzoek gericht op de beroepspraktijk. (...) en zij dragen in elk geval kennis over ten behoeve van de maatschappij. Zij dragen bij aan de ontwikkeling van beroepen waarop het onderwijs is gericht.*"

Velen denken dat in het verlengde daarvoor een Beroepenveldcommissie of een Werkveldadviesraad een wettelijke verplichting is of dat de NVAO die voorschrijft. Dat is niet het geval, al hebben vrijwel alle opleidingen wel een groep met mensen uit het relevante beroepenveld aan zich gebonden om te overleggen met het management en de kerndocenten.

Omdat Ad-opleidingen veel voordeel kunnen halen uit hun oriëntatie, en dus de relevantie voor het regionale werkveld, is het goed om te bezien of er een structurele aanpak mogelijk is voor het netwerken met het bedrijfsleven.

We geven hier eerst een mogelijkheid voor die aanpak, aan de hand van een aantal kenmerken. Vervolgens brainstormen we over de activiteiten die hieraan te koppelen zijn. We weten dat er op bepaalde plekken aan een dergelijke opzet wordt gewerkt, en die ervaringen gebruiken we.

Regionale Werkveldcommissie Ad (RWA)

Het uitgangspunt is dat voor de algemeen in te vullen samenwerking met het regionale werkveld één Ad-loket wordt gebruikt. Dat wil zeggen dat de Ad-opleidingen hun krachten bundelen om naar buiten toe één gezicht te tonen bij het beleid voor die samenwerking, om verschillende signalen te voorkomen rond de Ad als hbo-opleiding.

Samenstelling

- Voor het gehele RAC dan wel de bundel met Ad-opleidingen op een bepaalde locatie wordt een overkoepelende Regionale Werkveldcommissie Ad (RWA) ingesteld.
- Het doel van het instellen van een RWA is op managementniveau te overleggen met een formele vertegenwoordiging van de regionale arbeidsmarkt, over mogelijkheden om de samenwerking zo effectief mogelijk vorm te geven.
- De RWA kent bijvoorbeeld voor elke Ad-opleiding twee personen, een kerndocent van de opleiding en een expert namens het daarbij behorende werkveld. Daarnaast zitten er twee managementleden in, vanuit de RAC dan wel als vertegenwoordigers van de bundel met Ad-opleidingen. Tevens vaardigt de studentengeleding drie personen af naar de RWA (met gebruikmaking van de opleidingscommissies dan wel een studentenraad als basis hiervoor – en waarbij een deeltijdse student zeker welkom is).
- Er is een onafhankelijk voorzitter, waarbij kan worden gedacht aan iemand vanuit een regionale organisatie die met het hbo te maken heeft.
- Uit het midden van de RWA wordt een dagelijks bestuur geformeerd, met een tripartite vertegenwoordiging van de kant van het onderwijs, het bedrijfsleven en de studenten. Dit DB vergadert regelmatig met het management van de RAC dan wel een vertegenwoordiging van de bundel met Ad-opleidingen.
- Twee keer per jaar vindt er een studiebijeenkomst plaats voor de totale RWA, op initiatief van het DB en het Ad-management.

Koppeling: intern en extern

De RWA kent (uiteraard) een eigen reglement waarin de samenwerking formeel is vastgelegd. Die opzet is van belang om deze groep op een structurele wijze te koppelen aan de Ad-opleidingen als het gaat om het identificeren van algemene toekomstige ontwikkelingen:

- Elke Ad-opleiding kent een eigen beroepenveldcommissie, met vertegenwoordigers van het desbetreffende werkveld en met kerndocenten (waarbij zonder meer verwante Ad-opleidingen een gezamenlijke commissie kunnen hebben en het ook interessant kan zijn om samen te werken als het gaat om cross-overs). Er is een link tussen elke beroepenveldcommissie en de RWA.
- Elke Ad-opleiding of een groep verwante opleidingen kent een formele opleidingscommissie. Daarin zitten studenten. Ook hierbij kan worden gezorgd voor een link naar de RWA.
- Er zijn externe organisaties in de regio die belangrijk zijn voor het RAC dan wel het aanbod aan Ad-opleidingen. Er kan worden gedacht aan: UWV, provinciale SER, gemeentelijke overleg onderwijs-arbeidsmarkt, regionaal platform uitzendorganisaties, enz. De voorzitter van de RWA kan via die weg worden gerekruteerd. Daarnaast worden voor de tweejaarlijkse bijeenkomsten onder de vlag van de RWA experts van deze organisaties uitgenodigd.
- Uiteraard moeten de mbo-instellingen die in voorkomend geval samenwerken met de Ad-opleidingen, ook een plek in dit alles krijgen. Dat kan via de RWA zelf, maar ook door experts uit het mbo uit te nodigen voor de studiebijeenkomsten.

Structurele inbedding Ad-opleidingen

Het is eigenlijk heel simpel als hbo en zeker voor de Ad als een sterk relevant traject voor het werkveld: Gebruik de studenten die voortdurend in aanraking komen met het regionale bedrijfsleven voor het in standhouden en vormgeven van de RWA. Maar ook kan er een link worden gelegd naar de alumni, als degenen die met de Ad aan het werk zijn gegaan. Een paar voorbeelden:

- Het is een goede zaak als er studenten zijn die betrokken zijn bij de RWA en tevens de bijbehorende studiedagen organiseren. Dat kan een project zijn voor Ad-studenten uit relevante opleidingen. Daarmee zijn er ook docenten beschikbaar om de studenten te ondersteunen.
- Bij elke Ad-opleiding wordt elk studiejaar minimaal een student ingezet voor onderzoek naar de regionale arbeidsmarktsituatie voor de eigen opleiding, als afstudeeropdracht.

De begeleidende docenten vormen een eigen groep die periodiek rapporteert aan de RWA. Bij de eindpresentaties zijn ook leden van de RWA aanwezig.

- Er wordt elk jaar bezien welke mogelijkheden er zijn om bij stages of andere vormen van het opdoen van werkervaring en bij duale vormen om studenten op basis daarvan een rapportage te laten vormgeven over zaken die ze tegenkomen en belangrijk zijn voor eventuele aanpassingen van het curriculum, nu en in de toekomst.
- Alumni zijn uiteraard in te zetten bij de RWA en de studiedagen. Mogelijk dat een aantal in de RWA kan plaatsnemen, namens het werkveld. Maar zeker op de bijeenkomsten kunnen ze een bijdrage leveren aan het programma. De Ad-studenten die in een project de RWA een vorm van ondersteuning geven, kunnen de contacten met deze alumni onderhouden.

Zo alles bij elkaar...

Concluderend kan worden gesteld dat de oproep van diverse kanten om met Ad-opleidingen een stevige invulling te geven aan samenwerking met het regionale werkveld, een uitstekende mogelijkheid geeft om daaraan gehoor te geven als RAC of de gezamenlijke Ad-opleidingen. Het kan bij de aanvraag van nieuwe Ad's, het verzorgen van bijv. resterende programma's voor de Bachelor en het onderbouwen van de doelmatigheid en de kwaliteit van programma's een structurele invulling opleveren van de regionale profilering van de hogeschool.

Niet alleen voor de Ad is dit van belang maar ook voor bacheloropleidingen die moeten inspelen op de instroom van Ad'ers. In de komende jaren gaat deze groep een eigen positie binnen de arbeidsmarkt innemen, met een passende flexibilisering van leerwegen en de wijze waarop bedrijven en personen kijken naar het 'levenlang ontwikkelen'. Het gehele landschap voor de afgestudeerden vanuit het hbo wordt anders, dat wil zeggen dat het niet alleen maar de Bachelors zijn die worden gevraagd, ingezet en opgeleid binnen het werkveld.

Het ligt dus voor de hand om op korte termijn – als het nog niet is gebeurd – een strategie voor een RWA in te vullen, als hogeschool. Dat er daarnaast nog meer zaken mogelijk zijn die daarvan kunnen profiteren, laten we in een van de volgende nummers van PamflAd de revue passeren. Je kunt dan denken aan: opzetten van incubators, het inzetten van een Workforce Development Institute (WDI - voor alle vormen van samenwerking met bedrijven, inclusief advies, onderzoek en consultancy) en het privaat aanbieden van korte trajecten voor werknemers en andere groepen, gebaseerd op de bestaande Ad-opleidingen.

Een volgende stap kan zijn dat deze RWA's ook landelijk een netwerk vormen, onder aanvoering van een Ad-lector, met een landelijk expertisebureau. Maar laten we eerst maar eens zien wat er nu zoal met de Ad en het regionale werkveld kan worden gedaan...